

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2017-06-15

Stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation

Remiss från kommunstyrelsen (arbetsmarknads- och idrottsroteln) dnr 106-490/2017

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Sammanfattning

Johanna Sjö (M) har lämnat en motion om att stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation för nyanlända. Förvaltningen instämmer med motionären i att nyanländas etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga och att så många aktörer som möjligt är delaktiga i detta arbete. Förvaltningens bedömning är att staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, har en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet, vilket inryms inom vad som är möjligt enligt gällande lagstiftning. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen. Samhällsorientering ingår i etableringsplan, som Arbetsförmedlingen upprättar. Insatsen är frivillig men om planen inte följs riskerar personen att bli av med sin etableringsersättning. Dock är det Migrationsverket som ansvarar för detta innan personer fått uppehållstillstånd och stadens verksamheter, i detta fall Arbetsmarknadsnämnden, har inte rådighet över vilka som erbjuds samhällsorientering och vilka krav som ställs på genomförandet av utbildningen.

Bakgrund

Samarbete med näringslivet

Inom Arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter finns bland annat Enheten för extern arbetsgivarsamverkan (EFAS) som bland annat har i uppdrag att utveckla och samordna förvaltningens samverkan med näringslivet. EFAS har upparbetade kontakter med arbetsgivarnätverk och lokala näringslivet, så kallade partnerskap, som anpassats till de möjligheter som finns för samverkan inom ramen för aktuell lagstiftning, såsom kommunallagen. Samverkan omfattar bland annat att anpassa utbildningar till behov inom näringslivet, mentorskap med mera. Därutöver samverkar EFAS med Arbetsförmedlingen.

Samhällsorientering

Det åligger Migrationsverket att ansvara för asylsökande som väntar på besked i asylärenden. Arbetsförmedlingen har ansvar för personer mellan 20 och 65 år som har uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting, skyddsbehövande och deras anhöriga och som ska in på svensk arbetsmarknad. När personerna flyttat ut från Migrationsverkets anläggningsboenden, och blivit mottagna i en kommun, kan de ta del av aktiviteter inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Genom lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare regleras bestämmelser om kommuners ansvar att erbjuda samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innebär att kommunen aktivt ska verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen. Varje kommun har ansvar för att nyanlända erbjuds minst 60 timmars samhällsorientering. Utbildningen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målen är att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna, om den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt, om hur samhället är organiserat samt om praktiskt vardagsliv. Samhällsorienteringen ska i möjligaste mån bedrivas på modersmålet eller ett annat språk som deltagaren behärskar väl. Vid behov ska tolk anlitas.

Alla som deltar i etableringsuppdraget ska ha en individuell handlingsplan, en etableringsplan. Syftet är att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma närmare arbetsmarknaden och klara sin egen försörjning i landet. Under två års tid kan de ta del av olika insatser, som utbildning eller praktik. En etableringsplan ska alltid innehålla:

- SFI (svenska för invandrare),
- arbetsförberedande insatser (till exempel praktik och validering av utbildnings- och yrkeserfarenheter) och
- information om det svenska samhället, så kallad samhällsorientering

Personer som har tillfälliga uppehållstillstånd kan delta i etableringsuppdraget och ta del av samma insatser som de som har permanenta uppehållstillstånd. Vissa anhöriginvandrare (så kallad utökad målgrupp) har också rätt att gå kursen.

I Stockholm har länets kommuner samordnat samhällsorienteringen genom ett gemensamt kansli, Centrum för samhällsorientering i Stockholms län. Centret tar emot anmälningar, sätter ihop grupper och beställer utbildningar. Stockholms stad är administrativt ansvarig för kansliet. Personer som omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2010:197), samt nyanlända anhöriginvandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är medborgare i ett land utanför EES-området eller utanför Schweiz och är folkbokförda, har rätt till samhällsorientering

Övriga nyanlända invandrare, till exempel arbetskraftsinvandrare, har ingen rätt till samhällsorientering. Några kommuner erbjuder ändå samhällsorientering till övriga nyanlända. Länsstyrelsen ansvarar för att följa upp samhällsorienteringen.

Ärendet

Johanna Sjö (M) har lämnat en motion om att stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation för nyanlända. Motionsställaren uppger att utrikesfödda har stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och att det tar orimligt lång tid att få ett första jobb, bland annat beroende på att de saknar kontaktnät i arbetslivet. Moderaterna vill därför stärka samverkan med näringslivet och möjliggöra för utrikesfödda att få ett kontaktnät genom att initiera till en integrationspakt mellan näringslivet och staden. Fokus ska ligga på insatser som mentorskap, förebilder, integration och ökade anställningar av personer med utländsk bakgrund. Motionsställaren anser att samhällsorienteringen också måste stärkas för en bättre integration, och att kursen ska vara obligatorisk för både nyanlända samt asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov. I förslaget yrkar motionsställaren att kommunfullmäktige beslutar att:

- Uppdra åt Arbetsmarknadsnämnden att initiera till en integrationspakt mellan näringslivet och staden.

- Uppdra åt Arbetsmarknadsnämnden att verka för att samhällsorienteringen görs obligatorisk för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstavdelningen.

Remissbehandling

Remissen inkom till förvaltningen 29 mars med svarstid till 14 augusti 2017. Övriga remissinstanser inom staden är Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, arbetsmarknadsnämnden och stadsledningskontoret.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer med motionären i att nyanländas etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga och att så många aktörer som möjligt är delaktiga i detta arbete. Inom Stockholms stad pågår det mycket arbete, bland annat genom ovannämnda EFAS och genom Stockholmsjobb. Därutöver har Stockholms stad infört sysselsättningskrav och sociala krav, vid kravställan i upphandlingar. Detta innebär att verksamheter som avser att göra upphandlingar ska rådgöra med Arbetsmarknadsförvaltningen om det i upphandlingen är relevant att ställa sociala krav.

På Stockholms stads hemsida finns information om hur privatpersoner kan hjälpa till med integrationen av nyanlända, exempelvis ge tips på kontakter som man kan nätverka med, något som så småningom skulle kunna leda till jobb och umgänge. För företagare finns information om vart de kan vända sig för att hjälpa nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden exempelvis genom praktikplatser, deltidsarbete och fast anställning.

Förvaltningens uppfattning är att det finns många lediga jobb att söka, men att kompetensen bland de sökande inte matchar arbetsgivarens krav. En utmaning som förvaltningen ser är således att fler måste utbildas för att matcha den kompetens som behövs för att klara av jobbet. Det är förvaltningens bedömning att staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, har en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet. Samarbetet inryms inom vad som är möjligt enligt gällande lagstiftning och omfattar huvuddelen av det framförs i motionen. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen.

Samhällsorientering ingår i etableringsplanen, som upprättas hos Arbetsförmedlingen. Insatsen är frivillig men om planen inte följs riskerar personen att bli av med sin etableringsersättning. Förvaltningens uppfattning är att en obligatorisk samhällsorientering på sikt kan öka förståelsen för hur det fungerar i Sverige och därigenom underlätta integrationen och möjligheterna för att få jobb. För personer som inväntar uppehållstillstånd är detta dock Migrationsverkets ansvar, för personer som beviljats uppehållstillstånd och placeras i en hemkommun är det Arbetsförmedlingen ansvar och Arbetsförmedlingen anmäler personerna som ska genomgå kursen till centrum för samhällsorientering. Stadens verksamheter, i detta fall Arbetsmarknadsnämnden, har därför ingen rådighet över vilka som erbjuds samhällsorientering och vilka krav som ställs på genomförandet av utbildningen.

Bilaga

Remiss från kommunstyrelsen dnr 106-490/2017